

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ครูผู้สอน

ครูสกุณา

นกเทียน

ครูนจรัล

สุขเจริญ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่ส่งผลต่ออาณาจักรกรุงธนบุรีได้ถูกต้อง
๒. มีทักษะการแก้ปัญหา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
๓. นำพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำถามชวนคิด

๑. จากภาพเหตุการณ์นี้แสดงถึงอะไร

๒. ผลกระทบของเหตุการณ์ในครั้งนี้

๓. บุคคลที่มีความสำคัญ ริเริ่ม ก่อตั้งสร้าง
อาณาจักรนบุรีขึ้นมา คือใคร ทราบหรือไม่

สมเด็จพระเจ้าตากสิน มหาราช

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
เป็นพระมหากษัตริย์ผู้ก่อตั้งอาณาจักร
ธนบุรีและเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์
เดียวของราชอาณาจักรธนบุรี

วัดโกษาวาส

ครั้นอายุ ๕ ปี เจ้าพระยาจักรีได้นำไปฝากเรียนกับพระ
อาจารย์ทองดี วัดโกษาวาส (วัดคลัง) ทรงศึกษาหนังสือขอมและ
หนังสือไทยจนจบบริบูรณ์ ตลอดจนศึกษาพระไตรปิฎกจนแตกฉาน

ต่อมาเมื่ออายุครบ ๑๓ ปี
เจ้าพระยาจักรีได้นำตัวเด็กชายสิน
ไปถวายตัวเป็นมหาดเล็ก ในสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวบรมโกศและได้ทรงโปรดเกล้าฯ
ให้ทำราชการกับหลวงศักดิ์นายเวร
ซึ่งเป็นบุตรของเจ้าพระยาจักรี

เมื่ออายุครบ ๒๑ ปี ได้อุปสมบท ณ วัดโกษาवास ทรงดำรง
อยู่ในสมณเพศได้ ๓ พรรษา จึงลาสิกขา และกลับมารับราชการ
ตามเดิม

ในปี พ.ศ. ๒๓๐๗ พม่ายกกองทัพมาตีหัวเมืองปักษ์ใต้ของไทย โดยมีมังมหานรธาเป็นแม่ทัพ ปรากฏว่าพม่าตีเมืองทางใต้ได้ อย่างง่ายดายจึงตีเรื่อยมาตลอดหัวเมืองทางใต้จนถึงเมืองเพชรบุรี

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๓๐๘ พม่ายกกองทัพมาตีไทยอีกพระยาตากได้
มาช่วยรักษาพระนครไว้ได้จึงได้บำเหน็จความดีความชอบ ในสงคราม
จึงโปรดให้เลื่อนเป็น **พระยาวชิรปราการ เจ้าเมืองกำแพงเพชร**

พ.ศ. ๒๓๐๙ ขณะที่ไทยกับพม่ากำลังรบกัน
อย่างดุเดือดพระยาวชิรปราการ เกิดข้อเท็จจริงหลาย
ประการ คือ

๑. พระยาวชิรปราการ คุมทหารออกไปรบนอกเมือง
จนได้ชัยชนะยึดค่ายพม่าได้แต่ทางผู้รักษาพระนครไม่ส่ง
กำลังไปหนุน ทำให้พม่าสามารถยึดค่ายกลับคืนได้

๒. ขณะที่ยกทัพเรือออกรบร่วมกับพระยาเพชรบุรีนั้นพระยาวชิรปราการ เห็นว่าพม่ามีกำลังมากกว่าจึงห้ามมิให้พระยาเพชรบุรีออกรบแต่พระยาเพชรบุรีไม่เชื่อฟังออกรบ และพ่ายแพ้แก่พม่าจนตัวตายในที่รบ

๓. ก่อนเสียดวง ๓ เดือน พม่ายกทัพเข้าปล้นพระนคร
ทางด้านที่พระยาวชิรปราการรักษาอยู่ เมื่อเห็นจวนตัว
พระยาวชิรปราการจึงยิงปืนใหญ่ขัดขวางโดยมิได้ขออนุญาต
จากศาลาลูกขุน จึงถูกฟ้องชำระโทษให้ภาคทัณฑ์

พระยาวชิรปราการได้จัดเตรียมกองทัพ สะสมเสบียงอาหาร
ศาสตราวุธ และกองทัพเรืออยู่เป็นเวลา ๓ เดือนก็ยกกองทัพเรือเข้า
มาทางปากน้ำเจ้าพระยา ตีเมืองธนบุรี
แตกจับนายทองอินประหาร

สมเด็จพระเจ้าตากสิน ทรงสวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕
สิริพระชนมายุได้ ๔๘ พรรษาทรงครองราชย์เป็นเวลา ๑๕ ปี พระองค์
ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถกอบกู้ประเทศชาติ
ให้เป็นเอกราชอิสรภาพตราบเท่าทุกวันนี้

พระราชกรณียกิจสำคัญ
ของพระเจ้ากรุงธนบุรี

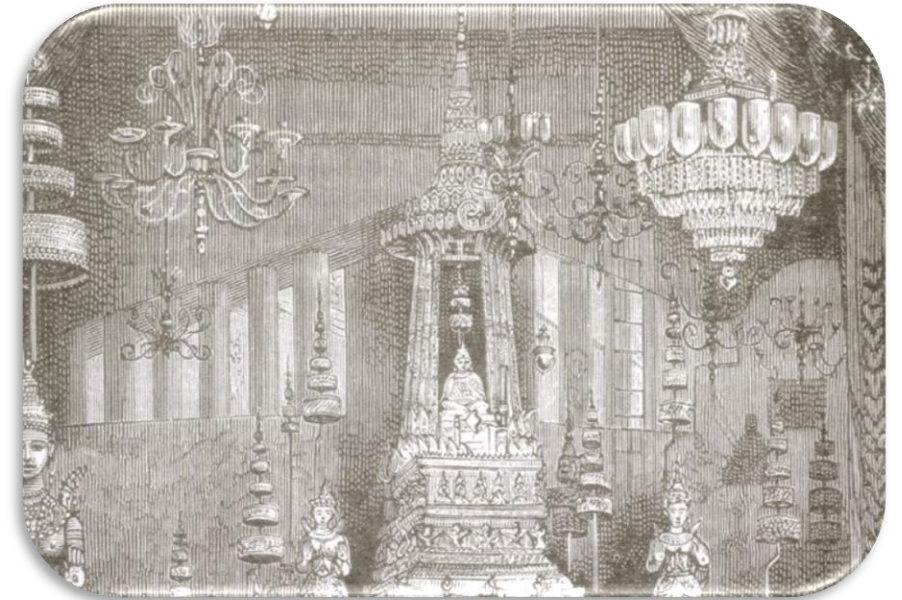
พระราชกรณียกิจสำคัญ ของพระเจ้ากรุงธนบุรี

๑. การกู่เอกราช เป็นการรวบรวมคนไทยที่แตกออกเป็นชุมชนต่าง ๆ หลังเสียกรุงศรีอยุธยาให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๒. การสร้างและสถาปนากรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวง
หลังจากได้กอบกู้กรุงศรีอยุธยากลับคืนจากพม่าได้แล้ว

๓. พระราชกรณียกิจอื่น ๆ นอกจาก
จะทรงกู้เอกราชและทรงสถาปนา
กรุงธนบุรีเป็นเมืองหลวงแล้ว พระองค์
ยังได้ขยายอาณาเขตโดยตีเวียงจันทน์ได้
และอัญเชิญพระแก้วมรกต
มาประดิษฐานไว้ที่เมืองหลวง

ที่มาของรูปภาพ https://www.silpa-mag.com/history/article_๘๖๖๖

คำถามทบทวน

๑. กรุงธนบุรีกับสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสัมพันธ์กัน
อย่างไร

๒. เพราะเหตุใด สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
จึงหลบหนีฝ่าวงล้อมของกองทัพข้าศึกที่ล้อมกรุงศรีอยุธยาไว้

๓. เหตุใดสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชจึงไม่ได้กอบกู้
กรุงศรีอยุธยา แต่กลับสถาปนาราชธานีใหม่ คือ
“กรุงธนบุรีศรีมหาสมุทร”

๔. เพราะเหตุใด สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จึงเลือก
ทำเลที่ตั้งบริเวณกรุงธนบุรีศรีมหาสมุทรเป็นเมืองหลวง

๕ ชั้นปฏิบัติ

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๔

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

นักเรียนทำใบงานที่ ๔

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ครูแจกใบงานที่ ๔ เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงาน
๓. ครูเดินดูความเรียบร้อยและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๔

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ใบงานที่ ๔ เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พระมหากษัตริย์ผู้สร้างบ้านแปงเมือง สู่ความรุ่งเรือง ของไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนใช้สีหรือดินสอระบายลงใน หน้าพระนามของพระมหากษัตริย์
ผู้สถาปนากรุงธนบุรี

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- ..... ๑. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นพระมหากษัตริย์ไทยเชื้อสายจีน
- ..... ๒. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนาราชธานีแห่งใหม่ที่กรุงรัตนโกสินทร์
- ..... ๓. วันที่ ๒๘ ธันวาคมของทุกปีเป็น "วันสมเด็จพระเจ้าตากสิน"
- ..... ๔. ในสมัยกรุงธนบุรีมีการติดต่อทางการทูตกับสหรัฐอเมริกา
- ..... ๕. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงรวบรวมประชาชนที่กระจัดกระจายหลังสงครามเข้าเป็นชุมชนเดียวกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบ้านเมือง
- ..... ๖. ในการเข้าตีชุมชนเมืองจันทบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงให้ทหารทุบหม้อข้าวทิ้ง เพื่อสร้างความฮึกเหิมแก่ทหารให้รู้สึกเปรียบเสมือนการต่อสู้แบบหลังชนฝา

ตอนที่ ๓ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ส่งผลอย่างไรแก่อำนาจจักร
กรุงธนบุรี โดยจัดทำเป็นแผนผังความคิด

พระราชกรณียกิจ
ส่งผลอย่างไร
แก่อำนาจจักรกรุงธนบุรี

ชื่อ .....นามสกุล..... ชั้น.....เลขที่.....

เฉลยใบงานที่ ๔

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

เฉลย ใบงานที่ ๔ เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พระมหากษัตริย์ผู้สร้างบ้านแปงเมือง สู่ความรุ่งเรือง ของไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนใช้สีหรือดินสอระบายลงใน ○ หน้าพระนามของพระมหากษัตริย์
ผู้สถาปนากรุงธนบุรี

☐	พ่อขุนศรีอินทราทิตย์	☒	สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
☐	สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑	☐	พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- ..... ✓ ..... ๑. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเป็นพระมหากษัตริย์ไทยเชื้อสายจีน
- ..... ✗ ..... ๒. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนาราชธานีแห่งใหม่ที่กรุงรัตนโกสินทร์
- ..... ✓ ..... ๓. วันที่ ๒๘ ธันวาคมของทุกปีเป็น "วันสมเด็จพระเจ้าตากสิน"
- ..... ✗ ..... ๔. ในสมัยกรุงธนบุรีมีการติดต่อทางการทูตกับสหรัฐอเมริกา
- ..... ✓ ..... ๕. สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงรวบรวมประชาชนที่กระจัดกระจายหลังสงครามเข้าเป็นชุมชนเดียวกัน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบ้านเมือง
- ..... ✓ ..... ๖. ในการเข้าตีชุมชนเมืองจันทบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงให้ทหารทูปหม้อข้าวทิ้ง เพื่อสร้างความฮึกเหิมแก่ทหารให้รู้สึกเปรียบเสมือนการต่อสู้แบบหลังชนฝา

ตอนที่ ๓ ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ส่งผลอย่างไรแก่อาณาจักร
กรุงธนบุรี โดยจัดทำเป็นแผนผังความคิด

สถาปนาอาณาจักร
ธนบุรีเป็นราชธานี

ทำนุบำรุงศาสนา
และทรงส่งเสริม
ให้คนแต่งหนังสือต่าง ๆ ขึ้น

พระราชกรณียกิจ
ส่งผลอย่างไร
แก่อาณาจักรกรุงธนบุรี

กอบกู้เอกราช

ทรงเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข
ของราษฎรเป็นอย่างดี

สรุปบทเรียน

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ไปถวายตัวทำราชการกับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความดีความชอบจนได้รับเลื่อนหน้าที่ราชการไปเป็นผู้ปกครองหัวหน้าฝ่ายเหนือคือ เมืองตากและเรียกติดปากมาว่า “พระยาตากสิน” สมเด็จพระเจ้าตากสินหรือสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตามหนังสือราชการ) เป็นยอดวีรบุรุษนักรบ ฝีมือเยี่ยม ทรหดอดทน กล้าหาญ ไม่กลัวตาย และเป็นผู้ตั้งอิสระเสรีของชาติไทยมาจากเงื้อมมือของผู้ช่วงชิงไป

บทเรียนครั้งต่อไป

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลกมหาราช

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๕

เรื่อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลกมหาราช

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th